

ספר התשובה

והוא

סדר תיקוני תשובה

בהמשכים

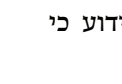
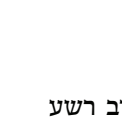
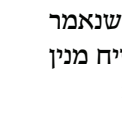
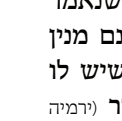
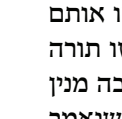
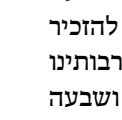
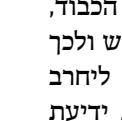
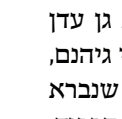
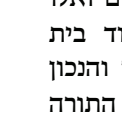
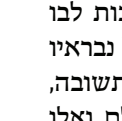
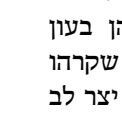
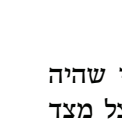
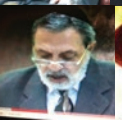
חלקו

אור הזוהר 428 * חשוון תשע"ד

מפעל הזוהר העולמי

בנשיאות כ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911

גדולי הצדיקים ואומרים ללמוד זוהר הקדוש

בראשית

פרק א'

התשובה קדמה לעולם

זוהר הקדוש פרשת בראשית כ"ג עמוד א'

... ולא עוד אלא אם אדם חב, הא אקדים ליה תשובה ר"ל לאדם הקדמתי מדת התשובה עוד קודם בריאת העולם, לאהדרא למאריה לאתקנא במה דחב שיחזור להקדוש ברוך הוא ויתקן את אשר חטא ופגם, אבל למלאכים לא מועלת התשובה.

שבעה דברים נבראו קודם בריאת העולם ואחד מהם התשובה

ילקוט שמעוני בראשית פרק ב' רמז כ'

שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם. תורה מנין שנאמר ה' קנני ראשית דרכו. תשובה מנין שנאמר בטרם הרים יולדו וגו' ותאמר שובו בני אדם. גן עדן מנין שנאמר ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם. גיהנם מנין שנאמר ערוך מאתמול תפתה. כסא הכבוד ובית המקדש מנין שנאמר כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו. שמו של משיח מנין שנאמר לפני שמש ינון שמו:

ויש אומרים התורה וכסא כבוד נבראו והאחרים עלו במחשבה להבראות והתורה קדמה לכסא הכבוד דכתיב ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז קדם לכסא הכבוד שכתוב בו נכון כסאך מאז:

תשובה רפואה למכה

ספר כד הקמח ערך ראש השנה

פּלס ומאזני משפט לה' מעשהו כל אבני כיס (משלי יז). מחסדי השם יתברך על בראויו שברא התשובה קודם שברא העולם לפי שהאדם מוטבע מיצר הרע והיה גלוי וידוע לפניו שעתיד לחטוא, והנה הוא חסר מצד התולדה עד שיתחזק שכלו ויתגבר וימשול על

יצרו, והנה דוד המלך עליו השלום אף על פי שהיה בתכלית החסידות והשלימות מצינו בו שהתנצל מצד התולדה בענין בת שבע שאמר (תהלים נא) הן בעון חוללתי ובחטא יחמתני אמי, יאמר כי כל מה שקרהו היה מצד התולדה, וכן הוא אומר (בראשית ח) כי יצר לב האדם רע מנעוריו וכתיב (שם ו) וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום. על כן גבר חסד השם יתברך על נבראיו והקדים להם רפואה למכה וברא להם התשובה, ושבעה דברים הן שנבראו קודם שנברא העולם ואלו הן, תורה תשובה גן עדן גיהנם כסא הכבוד בית המקדש שמו של משיח, וזהו הסדר המסודר והנכון וסדורם למעלה כן וליודעים חן. וקשור הענין התורה שישראל נזהרין בה מחייבת התשובה ומחייבת גן עדן וגיהנם, שאם ישוב הרי גן עדן ואם לא ישוב הרי גיהנם, וקיום התורה צריך מקום העולם השפל שנברא בשבילה המתקיים בתנועת השמים שהם כסא הכבוד, ובכלל העולם צריך מקום פרטי והוא בית המקדש ולכך נתחייבה מחשבת בית המקדש, ולפי שעתיד ליחרב יתחייב שיבא משיח, ותכלית הדברים להשגת ידיעת השם יתברך ולמתן שכרן של מצות, ולא הוצרך להזכיר מחשבת ישראל בכללם כי ידוע הוא, וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה מחשבתן של ישראל קדמה, ושבעה דברים אלו שנבראו קודם שנברא העולם הוכיחו אותם רבותינו זכרונם לברכה מן הכתובים, הוא שדרשו תורה מנין שנאמר (משלי ח) ה' קנני ראשית דרכו, תשובה מנין (תהלים ז) בטרם הרים יולדו וגו', גן עדן מנין שנאמר (בראשית ב) ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם. גיהנם מנין שנאמר (ישעיה ל) כי ערוך מאתמול תפתה יום שיש לו תמול ואין לו שלשום. כסא הכבוד מנין שנאמר (ירמיה יז) כסא כבוד מרום מראשון. בית המקדש מנין שנאמר (שם) מרום מראשון מקום מקדשנו. שמו של משיח מנין שנאמר (תהלים עב) לפני שמש ינון שמו עד כאן:

עיקר התשובה להתבונן בשפלותו

ספר כד הקמח ערך תשובה

דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו (ישעיה נה) ידוע כי

ועומדים עד יום ששי בסיון שבו נתנה תורה. וכמו שכתוב, אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתתי?! ואם כן מאחר שבאמת אין שום קיום והעמדה וחיות להעולם כי אם על - ידי התורה הקדושה איך היה העולם אפלו יום אחד בלא התורה ומדוע לא נתן את התורה תכף בשעה הראשונה שנברא העולם? אך באמת הכל היה לטובתנו, כי ה' יתברך חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח כי אם היה נותן את התורה מיד בעת בריאת העולם ולא היה שום קיום לעולם בלא התורה. ואחר כך תכף כשהאדם היה עובר חס ושלו, על דברי תורה לא היה יכל להתקים אפלו שעה אחת וכל העולם לא היה יכל להתקים כלל והיה נחרב העולם חס ושלו, תכף כשהיה אחד עובר על דברי תורה, כי אין להעולם שום קיום בלא התורה וזה אי אפשר שלא ימצא אחד שלא יעבר על דברי תורה, כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב וכו'. כי בהכרח שיהיה בחירה כי אם אין בחירה אין שכר וענש ואין שיק מצות התורה. ומאחר שיש בחירה בשביל שכר וענש אזי בודאי באפשר שימצא אחד שיעבר על דברי תורה ואם כן אם היה נותן התורה מיד ולא היה שום קיום להעולם בלא קיום התורה אם כן תכף כשהיה אחד עובר משהו חס ושלו, מדברי תורה, היה נחרב העולם חס ושלו, בשביל זה הוא טובה גדולה מה שהיה העולם מתקים עשרים ושישה דורות בלא התורה והיה מקים העולם בחסד חנם לבד שהוא בחינת התורה הנעלמת כנזכר לעיל. ובזה הראה לנו ה' יתברך שאף - על - פי שעקר בריאת העולם היה רק בשביל התורה כמו שכתוב, בראשית ברא וכו', בשביל התורה ובשביל ישראל שנקראו ראשית וכו', אף - על - פי - כן הוא ברחמיו יכול לקים העולם עשרים ושישה דורות בלא התורה ועל - כן גם עכשו שנתנה תורה אף - על - פי - כן בעת שבטליו מן התורה, או אפלו כשאחד עובר חס ושלו, על דברי תורה, אף - על - פי - כן אין ה' יתברך מחריב העולם, רק מקים העולם בחסדו, בהחסד חנם שהיה מקים העולם קדם קבלת התורה כנזכר לעיל. וזה בחינת תשובה שקדמה לעולם, כי תשובה היא למעלה מהתורה, בחינת חסד חנם הנזכר לעיל, בחינת התורה הנעלמת הנזכר לעיל שהיה מקים העולם קדם מתן תורה. כי על - פי מדת הדין אין מועיל תשובה לשום חטא, כמובא בדברי רבותינו זכרונם לברכה, שלפי מדת הדין הנפש החוטאת היא תמות. אך ה' יתברך ראה שאין העולם מתקים בזה, על - כן הקדים תשובה לעולם וגזר בחסדו הגדול שמועיל תשובה אפלו אם עבר על כל התורה כלה ואפלו אם עשה מה שעשה מועיל תשובה תמיד. ובאמת בחינת התשובה הוא בחינת התורה הנעלמת, כי תשובה הוא בחינת יום כפור, בחינת בינה שהוא עלמא דאתכסיא, בחינת התורה הנעלמת, כי מאחר שעבר על דברי תורה איך יועיל תשובה ואיך יוכל לתקן זאת? אך אז מכרח לעלות על - ידי התשובה ולהתתקן על - ידי בחינת החסד חנם הנזכר לעיל, שהוא בחינת התורה הנעלמת שהיה מקים את העולם אפלו בלי קיום התורה ועל - ידי זה נתתקן וחוזר לה' יתברך:

תשובה לפנים משורת הדין

ספר עץ הדעת טוב פרשת בא

...והביאור במה שיקדים הקדמה אחת והיא כי ענין התשובה אינה כפי הדין כי אחר שחטא

התשובה היא מכלל שבעה דברים שנבראו קודם שנברא העולם. ואלו הן תורה תשובה גן עדן גיהנם כסא הכבוד בית המקדש שמו של משיח, תורה מנין שנאמר (משלי ח) ה' קנני ראשית דרכו. תשובה מנין שנאמר (תהלים ז) בטרם הרים יולדו וגו' תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם, גן עדן שנאמר (בראשית ב) גן בעדן מקדם, גיהנם מנין שנאמר (ישעיה ל) כי ערוך מאתמול תפתה. כסא הכבוד מנין שנאמר (ירמיה יז) כסא כבוד מרום מראשון, בית המקדש שנאמר (שם) מקום מקדשנו, שמו של משיח שנאמר (תהלים עב) לפני שמש ינון שמו. וכבר ביארתי כל זה באות רי"ש ראש השנה, כי מחסדי השם יתברך על נבראיו שברא התשובה קודם שברא את העולם לפי שגלוי וידוע היה לפניו שעתיד אדם לחטוא ולפיכך הקדים לו רפואה למכה, וכבר ביארתי שם כי ז' דברים אלו נקשרים זה בזה קשר אחד וכל אחד מחייב לחבירו. וצריך אתה לדעת כי ענין התשובה הוא שיתחייב אדם שיתבונן בשפלותו ובפחיתות עצמו כי הוא עפר ואפר בחייו רמה ותולעה במותו, כי בזה תתכן לו יותר פעולת התשובה ויעשה תשובה שלימה בכונה רצויה וזכה, וכן מצינו באיוב שהיה מהביל ומפחית האדם בעיקר תולדתו. ובהיותו תמיד מזומן למקריים הוא שאמר (איוב יג) אדם ילוד אשה וגו' כציוץ יצא וימל וכו'.

פרק ב'

קדמה תשובה לעולם - המשך

זהר הקדוש פרשת תולדות קל"ד עמוד ב'

כד בעא למברי אדם כשרצה הקדוש ברוך הוא לברוא את האדם, אמרה תורה קמיה אמרה התורה לפני הקדוש ברוך הוא, אי בר נש יתברי ולבתר יחסי אם האדם יהיה נברא ואחר כך יחטא, לפי שהוא עלול לחטוא מחמת שדעתו מורכבת מעץ הדעת טוב ורע, ואנת תידון ליה ואתה תדון אותו כמעשיו, אמאי יהון עובדי ידך למגנא למה יהיו מעשי ידיך לשוא, דהא לא ייכול למסבל דינך כי לא יוכל לסבול את דינך ועונשך, כי כפי ערך מה שחטא האדם לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא אין לו תקנה לעולם אפילו על ידי רבוי עונשים, אמר לה קודשא בריך הוא, הא אתקינת תשובה עד לא בראתי עלמא אמר לה הקדוש ברוך הוא הרי כבר תיקנתי תשובה עד שלא בראתי את העולם ואם יחטא האדם ויתקן את אשר עוות בתשובה אני אמחול לו.

תשובה בחינת חסד חנינם

ספר ליקוטי הלכות - הלכות מילה הלכה ג'

ב כי מעקרא דדינא קשיא לכאורה למה נתן ה' יתברך תחלה ארץ - ישראל ביד כנען ואחר כך נתנה לישראל? ומדוע לא נתנה לישראל מיד? וכבר מבאר בספרים קשיא זו, אך התרוץ מבאר היטב על - פי המאמר הנזכר לעיל, כי זה שארץ - ישראל היתה תחלה ביד כנען ואחר כך נתנה לישראל, זהו בעצמו מה שעשרים ושישה דורות נתקים העולם בלא תורה ואחר כך נתנה תורה שגם זה פליאה גדולה מדוע לא נתן ה' יתברך את התורה מיד תכף בעת בריאת העולם, כי הלא באמת אין שום חיות לעולם בלא התורה ועקר קיום העולם הוא רק על - ידי התורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על ה' דהששי שכלם תלויים

פרק ג'

עשרת ימי תשובה - זמן לתשובה

זהר הקדוש פרשת ויחי ר"כ עמוד א'

תא חזי, כד אתער דינא בעלמא בא וראה כשמתעורר הדין בעולם דהיינו בראש השנה, דקודשא בריך הוא יתיב על כורסי דדינא למידן עלמא שאז הקדוש ברוך הוא יושב על כסא דין לדון את העולם, בעי בר נש לאתערא (בדינא) תשובה דייתוב מחיובא (נ"א מחובוי) אז צריך האדם להתעורר בתשובה שישוב מחטאיו, דהא ההוא יומא פתקין כתיבו כי באותו היום כותבים פסק דינו בפתקין, ומשתכחי כלהו באחמתא הא כתיבין ונמצאים כל הפתקין של כל בני אדם כתובים באוצר המלכות שהיא האוצר המקבל הכל, אי זכי בר נש דייתוב קמי מאריה, קרעין פתקין דעליה אם זכה האדם לשוב בתשובה לפני קונו בעשרת ימי תשובה קורעים גזר דינו שכתוב בפתקין.

עשרת ימי תשובה כנגד עשרה מאמרות בהם נברא העולם

שם משמואל חלק מועדים ערב יום הכיפורים שנת תרע"ד

עשרת ימי תשובה הם נגד עשרה המאמרות שבהם נברא העולם. ובאשר תשובה נבראה קודם שנברא העולם (בראשית רבה פרשה א'), על כן כשישראל זוכין ומתדבקין בתשובה, זוכין לשורש של עשרה המאמרות קודם שבאו לכלל מאמר.

תשובה בעשרת ימי תשובה מקובלת יותר

בית אלוקים שער התשובה פרק חמישה עשר

תועלת תשובת יום הכיפורים גם כי לא תהיה כל כך שלימה, ודרשת חכמינו זכרונם לברכה בפסוק דרשו ה' בהמצאו וגו', וטעם לדבר:

התשובה מועילה לעולם, אבל מראש השנה ליום הכפורים מועילה יותר ומקובלת, גם כי לא תהיה כל כך תשובה גמורה, וכמו שאמרו זכרונם לברכה (ראש השנה י"ח) דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, אלו י' ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים שאז נמצא וקרוב לכל קוראיו, ואפילו היחיד. וראוי לתת טעם בזה כי כפי הנראה אינם ראויים אלו הימים לשתהיה התשובה מקובלת בהם יותר מבשאר ימות השנה, וזה כי ביום ראש השנה הוא ית' יושב על כסא דין לפקוד על כל העולם פרי מעלליהם ומחשבותיהם אם לטוב אם לרע במשפט צדק, ואם כן לא יאות לקבל תשובה באותן הימים שהם ימי דין ומשפט כי כשהמלך יושב על כסא דין אינו עובר על פשע עד שיעמוד מכסא דין וישב על כסא רחמים:

ולזה אני אומר, כי נתיחדו אלו הימים [עשרת ימי תשובה] לשתהיה התשובה מקובלת יותר בהם, להיותם בזמן בריאת העולם, וזה כי בזמן בריאת העולם רצה האל ית' והסכים לקבל תשובת השב בתשובה, להיות בריאתו עפר מן האדמה, ויצר לב האדם רע מנעוריו, ואי אפשר לו מבלי שיחטא, ואם לא היה מקבל התשובה היתה בריאת העולם לריק, שאי אפשר שלא תהיה רבה רעת האדם בארץ וישחית האל את העולם, וזה שאמרו (פסחים נ"ד) ז' דברים נבראו קודם שנברא העולם ואחד מהם התשובה, כי קודם שנברא

ראוי שיקבל עונשו ובפרט כי חוטא למלך מלכי המ' הקדוש ברוך הוא והראי' בזה ממחויבי מיתות בית דין שאינן נמחלין על ידי התשובה ואמנם היות הקדוש ברוך הוא מקבל שבים הוא חסד גמור וכמו שמצינו באדם הראשון החכם מכל הבריות שלא ידע כח התשובה עד שהודיעו קין בנו וכמו שאמרו זכרונם לברכה כי התשובה קדמה לעולם לפי שאמרה התורה לפניו למה רצונך לברוא העולם כיוון שעתידין בני אדם לחטוא אז אמר לה השם יתברך הרי בראתי התשובה. נראה כי כפי משפט התורה אין ראוי למחיל' על ידי תשובה עוד אחרת כי אפילו עם התשובה אין כח לימחל כי אם כשעבר אדם על מצות עשה בלבד ואפילו מצות לא תעשה הקלה אינו נמחל עד שילקה ואם כן כיוון שאינו אלא חסד פשוט אינו ראוי לקבל רק תשובת ישראל לבד ולא של אומות העולם...

תשובה ניתנה רק לישראל

ספר בית אלוקים שער התשובה פרק ארבעה עשר

התשובה היא חסד אלהי כי אין השכל מחייב שיחטא איש ויעבור דבר ה' ואחר כך יכופר במבטא שפתיו, והפליא חסדו זו לישראל בני בחוניו אברהם יצחק ויעקב שקבלו תורתו והמון מצותיו בסיני כנזכר, ואמרו זכרונם לברכה (אליהו רבא פרק י"ח) כי התשובה נמשלה למים כדכתיב (איכה ב') שפכי כמים לבך וגו', כמו התורה שנמשלה למים כדכתיב (ישעיה נ"ה) הוי כל צמא לכו למים וגו', לומר שלא ניתנה התשובה אלא לשומרי התורה שהם ישראל:

תשובה קדמה לעולם על פי תורת הסוד

ספר כתר שם טוב לרבי אברהם מקולוניא זכרונם לברכה

ואלה השתים רצה לומר החסד והגבורה הם סוד כרובים, והם כנגד זרועות עולם, וזה שאמר מענה אלהי קדם מדת התשובה שקדמה לעולם, ומתחת זרועות עולם זה חסד וגבורה...

אלמלא עולם התשובה לא היה העולם מתקיים

מאור ושמש פרשת ואתחנן

ונראה בזה דאיתא בזוהר הקדוש ונהר יוצא מעדן יצא אין כתיב אלא יוצא שהוא יוצא תמיד. ואיתא שבינה נקראת רחובות הנהר והוא עולם התשובה והוא יוצא תמיד שבת קול מכרזת בכל יום שובו בנים שובבים, ואז מתעורר כל אדם לתשובה וכל אחד מרגיש בעצמו העת הזאת שבאותו רגע בא אליו הרהור תשובה, ואלמלא עולם התשובה לא היה העולם מתקיים. וקודשא בריך הוא ברא עלמין עיקר כונתו היה להיטיב לברואיו רק שרצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל שיקבלו שכר טוב ולא יאכלו מנהמא דכסופא, צמצם אלהותו יתברך שמו מעילה לעילה עד שברא עולם הגשמי, ואם האדם מזדכך את עצמו ומוסר גופו ונפשו להקדוש ברוך הוא אז מסיר כל המסכים ומבדילים ומשיג אלהותו יתברך. ועיקר שכר הטוב הוא השגת אלהותו יתברך שמו, אך להשיג אלהותו יתברך שמו אי אפשר בלתי כי אם שיזדכך את עצמו מהחומר מכל וכל ויעבוד את השם יתברך במסירות נפשו וגופו וממונו באהבת הרוממות וביראת הרוממות עד כלות הנפש אליו יתברך אז הוא משיג אלהותו יתברך שמו.

בין ראש השנה ליום הכיפורים ואני מזכה אתכם ביום הכיפורים (בורא) [ובורא] אתכם ברייה חדשה כעניין שנאמר ויעש אלהים את הרקיע וגו' (בראשית א' ז). וכמה קרבנות נוסף אמר להם עשרה פר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה ושעיר עזים אחד לחטאת הרי עשרה ולמה עשרה כנגד עשרת ימי תשובה ואם עשיתם תשובה בהם ואתם באים לפני ביום הכפורים ואפילו יש [לכם] עונות מן הארץ ועד השמים אני מלבינם כשלג.

כנגד תשע מידות שכתב הנביא והם כנגד תשעה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים

וכן אמר להם הנביא רחצו זכוכי [וגו'] [ישעיה א' ט"ז] תשע מידות כתב כאן כנגד תשעה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים [רחצו וגו'] שפטו יתום ריבו אלמנה הרי תשע מידות כאן ומה כתב אחריו לכו נא ונוכחה יאמר ה' אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו (שם).

כנגד עשרה מאמרות בהם נברא העולם

דבר אחר למה עשרה כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם שביום הזה כל העולם עומדים בדין לפני הקדוש ברוך הוא והעולם מתחייב כלייה מפני שבריותיו מלוכלכים בעבירות והקדוש ברוך הוא מזכה את עולמו נמצאת אומר כאילו בו ביום נברא העולם.

כנגד עשרת הדברות

דבר אחר למה עשרה כנגד עשרת הדברות שקבלו בסניי שהם סניגורים של ישראל שלא קיבלו אותם אומות העולם וישראל קיבלו אותם מאהבה.

כנגד עשרה פסוקים של מלכויות, זכרונות ושופרות

[וכן] התקינו עשרה מלכויות ועשרה זכרונות ועשרה שופרות כנגד עשרת ימי תשובה אמר ישעיה ויעוד בה עשיריה ושבה והייתה לבער (שם ו' יג) אמר הקדוש ברוך הוא בראש השנה אני דן את עולמי ובו ביום הייתי צריך לגמור את הדין ולמה אני תולה עד עשרה ימים כדי שיעשו תשובה עוד ולמה עוד בה עשיריה כדי שיעשו תשובה ושבה והייתה לבער שאם עשיתם תשובה באילו הימים אפילו יש בכם כמה עונות אני מבערם ומזכה אתכם ואם לא עשיתם בהם תשובה הו יודעים שדינכם מתפסק ביום הכיפורים ולא עשיתם בכם אלא אתם עשיתם בעצמכם למה שכך התקנתי לכם שתהיו תוקעים בשופר בראש השנה (כשתהיו) [כדי שתהיו] חרדים מתקיעת השופר להתקין עצמיכם לתשובה אמר הנביא אם יתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו (עמוס ג' ו) לפיכך אם יהיה רעה בעיר וה' לא עשה (שם):

העולם הסכים לקבל תשובת השב מחטאו, שאם לא כן לא היה בורא העולם שלא היה יכול לעמוד כנזכר, ולכך בזמן שנברא העולם זוכר האל ית' שעל מנת כך בראו שיקבל התשובה, וגם שעומד בכסא דין בפלס ומאזני משפט ביום שברא העולם במזל מאזנים, וגזור על כל באי העולם מה שראוי לבא עליהם בדין ומשפט, עם כל זה בזכרו תנאי שהתנה עם מעשה בראשית בקבלת התשובה כנזכר, עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים לקבל תשובתם שלא להעניש אותם כפי חטאתם:

חייב כל אדם לפשפש במעשיו בימים אלו

קצור שלחן ערוך סימן קל דיני עשרת ימי תשובה

א. עשרת ימי תשובה, שמם מורה עליהם שהם מיוחדים לתשובה. וכל אדם מחוייב אז לשוב בתשובה שלימה לפני ה' יתברך שמו קודם בא יום הגדול והנורא יום הכיפורים, שנאמר לפני ה' תטהרו. ונאמר דרשו ה' בהמצאו, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. לכן צריך האדם בימים אלו לפשפש במעשיו ולשוב ממעשיו הרעים.

עשרה ימים נתנה שהות לחוטא לשוב מחטאו לפני חיתום דינו

כד הקמח ערך ראש השנה

התשובה מכפרת העונות בכל עת ובכל זמן וכל שכן בעשרה ימים אלה שהן ימי הדין והמשפט הנוראים הנקראים בכל ישראל עשרת ימי תשובה, ומיוחדים לעולם לתפלה ולבקש שערי תשובה, ויש מקומות בישראל שמתעניין אותן כלן, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה שהקדוש ברוך הוא נמצא בהם לכל יחיד ויחיד הוא שדרשו זכרונם לברכה (ראש השנה דף יח עמוד ב') (ישעיה נה) דרשו ה' בהמצאו אלו עשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ליום הכיפורים, ועל זה קבעה תורה בראש חדש זה של תשרי שיהיה יום הדין לכל באי עולם וקבעה חתימת הדין בעשור לחדש, ועשרה ימים בינתיים לתת זמן ושהות לחוטא לשוב מחטאו קודם שיחתמו את דינו. ולפי שנברא העולם בראש השנה במדת הדין חייבה החכמה להיות יום הדין בראש השנה להיות מעשה כל הבריות זכיותיהן ועבירותיהן שקולין בו.

עשרת ימי תשובה כנגד: כנגד עשרה קרבנות

פסיקתא רבתי פרשה מ

ועשיתם עולה לה' (במדבר כ"ט ב') ובמקום אחר הוא אומר והקרבתם עולה לה' (שם) וכאן ועשיתם אמר רבי יצחק למה ועשיתם אמר הקדוש ברוך הוא לישראל עשו תשובה באילו עשרת הימים